

Leksykon pielgrzymek Jana Pawła II, praca zbiorowa pod red. A. Jackowskiego i I. Sołjan, WAM, Kraków 2005, ss. 576

Pielgrzymowanie papieża Jana Pawła II stanowi fenomen w dotychczasowej historii Kościoła. Podróże apostolskie stały się cechą charakterystyczną Jego pontyfikatu. Takie podróże zainicjował papież Jan XXIII, udając się do Asyżu, a potem do Loreto. Jego na-

stępcą, papież Paweł VI, podróżował już częściej – łącznie odbył 9 pielgrzymek zagranicznych (m.in. do Jerozolimy, Bombaju, Kolumbii, Ugandy i Australii). Największa zmiana nastąpiła za papieża Jana Pawła II, którego pontyfikat określa się „pontyfikatem bez granic”. Dziś podróże apostolskie papieża uznaje się za najlepszą formę ewangelizacji świata.

Jan Paweł II odbył 104 pielgrzymki zagraniczne, odwiedzając ponad 130 krajów i około 900 miejscowości. Do niektórych krajów pielgrzymował wielokrotnie. Podczas podróży zagranicznych wygłosił ponad 2400 przemówień. Na uroczystości z udziałem Papieża przybywały setki tysięcy, a nawet miliony pątników, którym udzielała się niepowtarzalna atmosfera spotkania i możliwość zobaczenia tak wielkiej osobistości, jaką jest Następca św. Piotra.

Pielgrzymki papieskie dawały uczestnikom poczucie siły i wzajemnej solidarności, budziły nadzieję na lepszą przyszłość i umacniały w przetrwaniu trudnych czasów krzywd i niesprawiedliwości społecznej. Na ogół podczas każdej pielgrzymki Jan Paweł II nawiedzał sanktuaria maryjne i zawierał kraj i mieszkańców Matce Najświętszej. Cechą wspólną wszystkich pielgrzymek były też spotkania ekumeniczne, spotkania z młodzieżą, chorymi i spotkania z Polakami. Wszędzie też spotykał się w Episkopatem, często uczestnicząc osobiście w Synodach Biskupich, pomagając w rozwiązywaniu trudnych lokalnych kwestii społecznych i religijnych. Charakterystycznym akcentem pielgrzymek Jana Pawła II były beatyfikacje i kanonizacje osób wyniesionych przez Kościół na ołtarze – ponad 320 osób.

Pielgrzymowanie Jana Pawła II od początku fascynowała wiele środowisk i kościelnych, i świeckich. Nie było bowiem wcześniej papieża podejmującego wędrówki do tak wielu i niekiedy bardzo odległych zakątków świata. Pielgrzymki te stały się wdzięcznym tematem dla fotoreporterów i dziennikarzy. Od początku pielgrzymowania zaczęły się ukazywać wydawnictwa albumowe i reportaże z poszczególnych podróży oraz zbiory homilii i przemówień papieskich. Pojawiły się inicjatywy zmierzające do tworzenia ośrodków dokumentacji pontyfikatu Jana Pawła II, w tym również jego pielgrzymek.

Niestety, do tej pory brak poważniejszych studiów naukowych dotyczących papieskiego pielgrzymowania. Wynika to z wielowątkowości tych podróży, a także z braku szczegółowego opracowania przebiegu poszczególnych pielgrzymek. Dostrzegając te trudności, prowadzenia pogłębionych studiów badawczych dotyczących pielgrzymowania Jana Pawła II, podjęto próbę skatalogowania tych pielgrzymek, a więc ich zlokalizowania w przestrzeni geograficznej oraz wskazania na podstawowe elementy nauczania Ojca św. podczas każdej podróży. Owocem tej ogromnej pracy jest *Leksykon pielgrzymek Jana Pawła II* wydany przez wydawnictwo WAM w Krakowie. Jest to jedno z pierwszych kompleksowych zestawień merytorycznych i faktograficznych podróży apostolskich Jana Pawła II. Niniejsza publikacja obejmuje wszystkie pielgrzymki zagraniczne Jana Pawła II, jakie odbył on w czasie swego pontyfikatu. Działo się to od 1979 do 2004 r.

Pielgrzymki papieskie prezentowane są w *Leksykonie* alfabetycznie według kontynentów i krajów. Każdemu opisowi towarzyszy ilustracja kartograficzna z zaznaczeniem miejsc odwiedzonych przez Ojca św. Każdy kontynent jest poprzedzony obszernym wstępem wprowadzającym w specyficzną atmosferę i problematykę ludności tam zamieszkującej. Każdy kraj ma podany numer podróży apostolskiej (*Leksykon* nie zawiera systematyzacji chronologicznej, która została zamieszczona w wykazie na końcu publikacji), jej datę, bardzo jasno i krótko sformułowany cel pielgrzymki oraz jej szczegółowy przebieg wraz z jej

charakterystyką i najważniejszym przesłaniem. Dla ułatwienia korzystania z *Leksykonu* na końcu zamieszczono indeks nazw geograficznych.

Leksykon pielgrzymek Jana Pawła II wzbudza podziw dla olbrzymiej pracy całego zespołu Redakcji przygotowującej tę publikację, za tak szczegółowe, precyzyjne i skondensowane opracowanie przedmiotu wszystkich pielgrzymek papieskich, a jeszcze większy podziw dla tego, który jest podmiotem tych pielgrzymek – Jana Pawła II, którego te pielgrzymki są dziełem.

ks. Andrzej Małachowski